

Tov. Skulj Andrej je prečital resolucijo, naslovljeno izvršnemu odboru JUU v Beogradu, tičejo se izplačila stanarin in možnost upokojitve učiteljic mater, ki so dopolnile 20 let službe z nad 3 otroki. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Poročilo o Mladinski matici z ozirom na sklepe predsedniškega zbora v Celju je podal tov. Skulj Andrej, o delu odbora za sestavo poizkusne številke šolskega lista pa tov. Jože Zupančič.

O pripravi za anketo narodno obrambnih društev je poročal tov. Hočevar Ciril iz Maribora. Zanimivo tozadevno poročilo je podal tudi tov. Vauda Mirko.

Stanje sekcije blagajne je obrazložil tov. Rado Grum ter apeliral na društva, da poravnajo dolgove in redno plačujejo tekoče prispevke.

O učiteljskem pevskem zboru je poročal pred. Dimnik in je bil z dostavkom, da morejo biti redni člani zbora samo člani JUU, soglasno sprejet pravilnik.

Sledila je debata o tajniškem poročilu in poročilih ostalih referentov. Tov. Lapajne Josip konstatira, da od strani občin, posebno novih predsednikov, ni bil iznešen nikak predlog proti dajatvam za šolstvo in učiteljstvo in so bila na zadnji seji županske zveze izrečena učiteljstvu le priznanja.

Posamezni predsedniki sreskih učit. društev so poročali o razmerah v svojih okrajih in vzrokih, ki ovirajo uspeh šolskega in javnega delovanja. Sprejeti so bili sklepi za ureditev razmer.

Pri naslednji točki dnevnega reda je bilo soglasno sklenjeno, da se odobrava komunikacija predsednikov sekcij z dne 15. decembra 1933.

Potek razprav za izredno skupščino in sporazum v JUU

JUGOSLOVENSKO
UČITELJSKO UDRUŽENJE BEOGRAD.

Beograd, 11. januara 1934 god.

Na osnovu pismenog zahteva šest sekcij-skih uprava, a u smislu propisa čl. 32 pravila, izvršni odbor J. u. udruženja po ranije dobivenom ovlašćenju od glavnog odbora, na sednici svojoj od 11 januara 1934 godine, doneo je odluku, da se sazove vanredna skupština udruženja za 4 mart 1934 g. u Beogradu sa ovim dnevnim redom:

1) Otvaranje skupštine, izbor sekretara i overača zapisnika, i odbora;

2) Glasanje o poverenju izvršnom i nadzornom odboru;

3) Izbor novog izvršnog i nadzornog odbora;

4) Donošenje izmena i dopuna u Pravilima;

5) Donošenje izmena i dopuna u Poslovniku.

Početak rada u 9 časova.

Naknadno će se objaviti dvorana, gde će se skupština održati.

Traženo je odsustvo za delegate, kao i povlastica za vožnju.

Punomoćija će se predati sekretaru izvršnog odbora, od koga će se dobiti ulaznice za dvoranu.

O svemu ostalom daće se na vreme potrebna obaveštenja preko Narodne prosvete.

Molimo upravu sekcije, da ovo dostavi upravama sreskih društava.

Predsednik

Sekretar: Jugoslov. učit. udruženja:
Radojević. Damjan Rašić.

Sedemdesetletniku tov. Antonu Kosiju

Skoro ne morem verjeti, da se je 16. t. m. obnovil že sedemdeseti Tvoj rojstni dan. Saj menda vendar ni še tako dolgo, ko me je življenjska pot po Tvoji in žal prehitro umrlega učitelja idealista Rudolfa Vrabla zaslugi privela v ponosno in narodno zavedno Središče ob Dravi, kjer sem še-le drugo leto okušal takrat učiteljstvu še bolj skromno nego danes odmerjeno skorcijo kruha.

In vendar je res. Saj je od takrat zatonilo v večnost že nad trideset let. Ti si bil takrat v najlepši moški dobi, poln ustvarjalno se sil in si imel že za seboj blizu dvajset let plodnosnega dela v šoli in izven šole. Tvoje literarno delovanje je bilo že znano in priznано širom domovine. »Zabavna knjižnica« je že takrat zabavala v več desetletjih izvodih našo slovensko mladino in jo bodrila za vse lepo in dobro. Pa ne samo zabavala, ampak tudi poučevala je mlade in stare. »Narodne legende« v treh zvezkih so bile priljubljeno čtivo mladini in preprostem ljudstvu. »Saljivi Jaka« je že nas vedril in kratkočasil z nepokvarjenimi šalami. »Zlate jagode« smo zobali z užitkom mladi in stari. Za izpremembo pa smo včasih zopet posegli po kateri izmed Tvojih »Sto legend«. Po naših šolah smo že prepevali Tvojih »Štirideset napevov za šolske pesmi«. — Vinogradniki so se že branili »Peronospore ali strupene rose« po Tvojih navodilih in »čuvali vinsko trto«. Tvoj »Umni kletar« je že takrat našel po Družbi sv. Mohorja pot v skoro sleherni slovensko hišo in klet in tako izdatno pripomogel do zboljšanja našega takrat še dokaj primitivnega kletarstva.

Torej cela vrsta del, ki so bila zlasti v tisti dobi — pred štiridesetimi leti, ko ni

in naj se skliče izredna skupščina JUU 4. marca 1934. v Beogradu. Za pogajanja pri ureditvi razmer v JUU izstavi zbor predsedniku banovinske sekcije za dunavsko banovino tov. Dord Mirkovu polnomočno pooblastilo.

Soglasno je bil sprejet predlog, da naj se udeležijo kot zastopniki s. u. društve izredne skupščine v Beogradu oni delegati, ki so zastopali društvo na glavni skupščini v Ljubljani. Če je odšel delegat iz sreza, naj ga zastopa njegov namestnik.

Sledilo je poročilo o javnem udeleževanju učiteljstva.

Za izpopolnitev statistike bo razposlala sekcija vsem s. u. društvom posebne formulacije.

Z ozirom na preobčutno obremenitev sekcije blagajne ne moremo dostavljati brezposelnim učiteljskim abiturientom stanovskih listov. Vsem, ki se zanje zanimajo, so na razpolago pri tovariših v posameznih krajih. Vodstvo sekcije je pobraščeno, da po svojem preudarku podpira samoizobraževalne akcije brezposelnih učiteljskih abiturientov iz fonda za učiteljski naraščaj. Korporacije učiteljskega naraščaja, ki so izven stanovskega okrilja, se iz organizacijskih sredstev ne bodo podpirale. Predlog novomeškega učit. društva glede novih dajatev za brezposelne učiteljske abituriente bo dostavljen sreskim društvom v izjavo.

Sodelovanje sekcije pri skupni akciji nacionalnih društev je bilo soglasno odobreno.

Sekcijo se pobrašča, da pristopi kot član k Jugoslovanski Českoslovaški Ligi, Jugoslovensko Bulgarski Ligi in k Društvu prijateljev poljskega naroda.

Po končanem dnevnem redu je bilo zborovanje zaključeno ob 14. uri.

Upravnog i Nadzornog odbora Jugoslov. učit. udruženja sekcije za Dunavsku banovinu sa zajedničke sednice održane dana 26/XII o. g. u Novom Sadu.

Upravni i Nadzorni odbor J. U. U. sekcije za Dunavsku banovinu održao je dana 26/XII 1933 god. u Novom Sadu sednicu, na kojoj je predsednik g. Đorđe Mirkov izložio stanje u udruženju. Izveštaj je primljen jednoglasno i odobren stav predsednika.

Sporazum primljen na zajedničkom sastanku predstavnika svih 10 sekcija 14 i 15 decembra u Beogradu primljen je nepomenjen i jednoglasno, s tim da se u smislu sporazuma traži saziv vanredne skupštine 4. marta 1934 god. u Beogradu sa već utvrđenim dnevnim redom od predstavnika svih sekcija.

Upravni i nadzorni odbor pregledali su sve račune i blagajnu sekcijisku i našli je u potpunom redu i odobrili sve finansijsko poslovanje. Imovina društvena danas iznosi Din 400.000.—

Rešeno je da se raspiše stečaj za idejne skice za gradnju doma i u te svrhe odobreno je Din 7000.—. Ustanovljen je i raspored prostorija u domu.

Uzet je sa odobrenjem na znanje referat predsednika o tekućim poslovima u udruženju.

Zatim je rešeno da se učine potrebne pretstavke u pogledu naplate poreza na učiteljske prinadležnosti, u pogledu regulisanja drva i drvarine, izdržavanju škola i budžetiranju, pa je sednica zaključena.

Predsednik:
Mirkov.

JUU SEKCIJA ZA DRAVSKO BANOVINO.

V Ljubljani, 14. jan. 1934.

Skupna seja upravnega in nadzornega odbora, predsedniškega zbora in članov glavnega odbora JUU — sekcije za dravsko banovino, ki se je vršila v Ljubljani, dne 14. januara 1934., je razpravljala o ureditvi spora v JUU in je soglasno sprejela sledeče sklepe:

1. V celoti se osvajajo zaključki konference predsednikov banovinskih sekcij JUU z dne 14. in 15. decembra 1933. v Beogradu.

Lojze Zupanc:

Več luči!

Se v preteklem času so razni »izboljševalni sistemi« na polju ljudskošolske reforme tlačili mladino s svojimi stereotipnimi predpisi. Ko pa je v času svetovne vojne in v letih po njej človeštvo spoznalo vse dvomljive dobrine raznih izumov, so se čez noč ustvarile ločine, čez noč so se rodile gospodarske in socialne difference, kakršnih dotlej nismo poznali.

To široko vzvalovano socialno gibanje in gospodarska preorientacija sta krepko odjeknili tudi na stene naših učilnic in oznanjali uro, ko bo treba obračunati z vsemi dotedajnimi sistemi, ki so dušili dinamično silo dorasajoči mladini, in stopiti na pot iskanja in uspešnega razvoja; katedersko neupoštevanje mladinske psihologije se je moralo umakniti kritičnemu razmotrivanju vseh problemov, ki so obetali samostojno ustvarjanje in duševno svobodo.

To novo vzgojno prizadevanje so spočetka razni šolniki različno definirali. Nivo novoustvarjajoče šole se je pričel dvigati prvenstveno v krajih, ki so že po svoji strukturi in kulturni zrelosti izkazovali potrebo za preorientacijo. Znano dejstvo pa je, da so se mnogi vzgojitelji že preje zavedali, da prav za prav ni pravilno učenca presojati samo z vidika mehansko-pozitivnega znanja, vendar so mnogi z idejami vred klonili pred tesnimi predpisi, ki so odobravali šablonsko plat poučevanja.

Iz mest so nove ideje kaj kmalu poletele na podeželje. »Popotnik« je pričel vzgajati novo generacijo vzgojiteljev, razni tečajji so dokazali pravico obstoja, mlade sile, prešinjene z novim duhom so se razkropile po naših selih uresničevati vzvišeno pojmovanje nove šole, in pričelo se je buditi zanimanje za moderno podeželsko šolo.

Urednik »Popotnika« je ob priliki znane avgustovega intervjuja z A. Žerjavom, dejal: »Pri reševanju problema podeželske šole pa se nam bo treba ozirati na dve glavni delovni področji, ki se morata neprestano medsebojno izpopolnjevati in pospeševati, namreč na skrb za izboljšanje njenih zunanjih delovnih pogojev in notranjo preosnovo njenega izobrazbenega dela.«

Notranja preosnova je poglavje zase, ki se je dokaj dobro rešilo s komaj izišlimi učnimi načrti, za katere bo poslednja sodba končno le prihranjena vsakemu posameznemu učitelju.

Oglejmo si pobliže drugo plat predloga, ki ga je podal тов. urednik Senković M.!

Zunanji delovni pogoji morajo postati drugačni kot so. Današnja preobčutnost učitelja z različnimi izvenšolskimi obveznostmi ni v skladu z njegovim internim šolskim udeleževanjem. Kot vodnik in vzgojitelj 50, 80, da celo 200 tih otrok, potrebuje potrebno pripravo za uspešen pouk. Tudi ostali administrativni posli zahtevajo dnevno urico ali dve vestnega dela. Toda s tem še ni rečeno, naj bi se učitelj odtegoval vsakemu izvenšolskemu udeleževanju. Nasprotno! Zeleti je le, da bi

častnega člana »kot vnetega pospeševalca društvenih koristi«.

Pri Tebi me ni prav nič začudilo, da se še sedaj ne moreš popolnoma ločiti od šole in njene mladine ter prostovoljno poučuj pri ljubljeno Ti petje. Tako ostajaš kljub svojim sedmim križem sam mlad med mladimi in še vedno lahko vodiš kot načelnik podružnico »Sadjarskega in vrtnarskega društva« ter opravljaš tajniške posle središče »Hranilnice in posojilnice«. Da Te Tvoja ustvarjalna sila še ni zapustila, so nam v dokaz publikacije, ki so zagledale beli dan še po Tvoji upokojitvi skoro vsako leto vsaj ena, če ne več.

In Tvoj udobni, za marsikoga izmed nas tedaj naravnost razkošni dom, je delal čast ne samo Tebi in Tvojim, ampak celemu stanu. Koliko učiteljstva je v njem uživalo gostoljublje, koliko veljavov različnih stanov ga je posetilo. Ti in Tvoj ponosni dom pa sta kazala vsem, da učitelj že takrat ni bil zadnji v praksi stanov, četudi so ga mnogi smatrali kot takega.

Pa Tvoje s toliko ljubeznijo in strokovnim znanjem negovane gorice! Še sedaj mi je toplo pri srcu, ko se spominjam tistih lepih uric, ko smo se zbirali v Brebrovniku in na Kogu ter uživali rajsko lepoto Ormoških goric in žlahten sok Tvojega dela in truda.

Tovariš Kosi! Z upravičenim ponosom in z zadovoljstvom v srcu se ob svoji sedemdesetletnici lahko oziraš na razmeroma dolgo in z mnogimi uspehi venčano življenjsko pot. Zato pa: Še mnogo zdravih in zadovoljnih let! — ski.

Smučarski tečaj

Moj fantič je v Gorjuše vandroval...
(»Ponarodela«.)

Kdo je še danes, ki bi mu glas belih zvonov iz snežnih poljan ne segel v dušo in srce

2. Izredna skupščina JUU naj se vrši 4. marca 1934. v Beogradu s sledečim dnevnim redom:

- izprememba pravil;
- sprejetje poslovnika za skupščine;
- priobčitev ostavke izvršnega odbora in nadzornega odbora JUU;
- izvolitev novega izvršnega in nadzornega odbora.

Predsednik:
Dimnik Ivan.

Tajnik:
Kumelj Metod.

se močne osebnosti zavzemale za kulturni razvoj šolskega okoliša. V tem pogledu so storjene že velike stvari, ki jim nikakor ne gre odrekati večje ali manjše požrtvovalnosti. Toda eno je, kar nas lahko dovede do napakega pojmovanja v tem pravcu: prevelike zahteve, ki se nalagajo dandanes na šibka ramena podeželskih učiteljev, so zlasti v pogledu izvenšolskega delovanja ustvarile nepravilno razmerje med delom v šoli in med delom izven šole. Povečini so danes podeželski učitelji duša vseh mogočih društev. In to je tudi prav. Kulturno dozorevanje našega naroda rodi z vsakim dnevom večjo potrebo po lastni, čim popolnejši skrbi, ki naj nudi možnost, da se vsi poklicani javni delavci udeležujejo za narodov blagor. Ali v koliko se to prosvetno uglašanje strinja z možnostjo, ali če hočete tudi vneto podeželskega učitelja, zlasti začelnika, ki prične orati ledino in se mora boriti z raznimi predsodki našega sela, o tem še ni padla končna beseda. Samouprava učiteljstva na šoli je pereč problem naših podeželskih šol. Osvetliti ga z vseh strani je skoro nemogoče. Predpogoj vsake šolske reforme je složno delo na šoli.

Avtoritativna moč nekaterih šolskih upraviteljev na eni, in češča malobrižnost do zadev, ki tangirajo »podrejenega« učitelja na drugi strani, pa le neugodno vpliva na učiteljstvo ene šole, da, časih vsega sreza, da sploh ne govorimo o načinih izražanja upraviteljev moči, ki žalijo in ponižujejo podrejeno učiteljstvo. Slovenski del jugoslovanskega učiteljstva ima močno in pestro stanovsko časopisje, ki ga vzdržuje učiteljstvo samo in je nanj upravičeno ponosno. Kako bi bilo, če bi eden teh glasil razpisal anketo o samoupravi učiteljstva na šoli? Koliko tožba, koliko solzavih pism bi neki prejelo uredništvo?!

V času, ko se tolikanj borimo za moderno obliko podeželske šole, je nujno potrebno, da se končno uredi vprašanje nadzorniških mest. Pri tem mislim na nadzornike, ki naj bodo izkušeni in priznani praktiki, katerim naj bi služba nalagala pedagoško skrb dodeljenih jim šol oz. učiteljstva. Biti bi morali svetovalci za dobro in uspešno stvar, dočim naj bi bili administrativni posli prosvetne uprave sreza poverjeni tako zvanim referentom. Pri nadešnem kompliciranem prosvetno-upravnem aparatu enega sreza pa je težko misliti, da bi za to dvojno delo zadoščala ena sama moč. Kakor mora učitelj dobro poznati mentaliteto šolske občine in biti poznavalec njemu izročeni otroških duš do najtanjih in najglobljih potreb in želja, če hoče žeti uspehe, tako bi moral biti za učiteljstvo enega sreza postavljen nadzornik-svetovalec, ki bi se z vso dušo lahko posvetil svojemu instruktivnemu delu ter bi se iz razumljivih nazibov lahko zanimal za razvoj in sposobnosti učiteljstva v svojem srezu. Dokler ne bomo dosegli tega, dotlej je tudi več ali manj brezplodno izgubljati besede o duhovnem razvoju moderne podeželske šole, kakor tudi o izboljšanju njenih zunanjih delovnih pogojev.

v času, ko v debelem snegu ves izmučen in utrujen kačaviža gams, ko se v temnih gozdovih Pokljuke oglasi pesem drvarja, ki driča les v dolino, ko se nad meglenim morjem koplje iz oblakov pravilni Triglav, oblit z bleščečim zimskim soncem, nalik enemu samemu, nikdar pozabnemu, orjaškemu, v tisočletjih izbrušenemu, večnemu kristalu, do dna čistemu in pristnemu simbolu svoje zemlje in klenih, nikdar omahujočih, kakor skala trdih ljudi; kdo je še, da bi mu ob vseh teh čarobnih pravljicah ostalo srce zakrknjeno? Odzovi se klicu polnega, lepega, pristnega življenja, pomisli, da je človeku dana prilika uživati te lepote samo skozi dobo enega življenja in če bi ga v pričetkih zamudil, si ga zamudil za večno. Tvoja duša bo ostala mrka in pusta, gredi od streh in plazj po strminah pa bodo prežali na te vse življenje, kakor zle pošasti in še v sanjah ti ne bo prizanešeno.

Beli zvonovi so zapeli, oglasilo se je od Ratitovca, Blegaša in Črne prsti, odjeknilo je od Stola, Golice in Kepe ter se zgubilo v Pokljuko preko Galetovca, Mrzlega studenca, Ogorelka, Vražjega roba in Boca na zelenem triglavskem snegu.

Da bi ne šli za klicem teh belih zvonov! Smučke na rame, pa hajd v Gorjuše.

Zamrgolelo je pred kolodvorom v zimskem pobožnem jutru. Do vratu oprtanim so žarela lica v objemu trdih plohov. Dobro namazane vezanke in bele stogle, suknjiči, rokavnik, palčniki in čepice so pričali, da se je vsak dobro pripravil in da gre svest si na snežne poljane. Se je zgodil čudež? Skoraj da. Učitelji gredo na smuk.

Kdo bi nosil v prelepe Gorjuše, kjer žive ljudje kod redko kje in taki, da jih ni daleč na okrog, vse ono, česar bi ne mogel pogrešati za kratkih osem dni, poldrugo uro v strmi breg! Dvoje sani, v njih vprežen vol, v drugih konj, z vrhom obloženih, se je počasi pomikalo iz Bohinjske Bele po globači vkreber. Pred njimi je šla čela vojska smučarjev, ki